

Lehen Hezkuntza 2.zikloa

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 4+1 / Ondoren 1

IKASGAIA	GAI EKOSOZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
<p>Natura, gizarte eta kultura ingurunearen ezagutza</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eko-Mendekotasuna ➤ Biosferaren funtzionamendua ➤ Zibilizazio-Krisia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ura ➤ Hondakinak ➤ Kontsumoa ➤ Biodibertsitatea ➤ Ohitura jasangarriak ➤ Aldaketa klimatikoa

Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Txingudiko paduran, espezie guztiak elikadura-sare konplexu baten bidez konektatuta daude. Katebegi bati kutsadurak edo klima-aldaketak eragiten badiote, ekosistema osoak jasaten ditu ondorioak. Harreman horiek ezagutzea funtsezkoa da biodibertsitatea babesteko eta hain baliotsua den ingurune natural horren kontserbazioa bermatzeko.

Abiapuntua

*Zer dira ekosistemak?
Zergatik dira garrantzitsuak?
Zer dira elika-kateak?
Zer gertatuko litzateke elika-kate bateko elementu bat kenduko bagenu?
Eta elementu bat gehituko bagenu?*

AZKEN EKOIZPENA EDO PRODUKTUA.

Txingudiko padura esploratu eta haren ingurunea ezagutu ondoren, kate trofiko propioa sortuko dute, eta klima-aldaketa eta kutsadura bezalako erronkei nola aurre egin jakingo dute, ekosistemaren oreka zaintzen laguntzeko.

HELBURU KOMPETENTZIALAK

- Txingudiko habitat nagusiak bereiztea.
- Ekosistema baten barruan izaki bizidunen arteko harremanak identifikatzea.
- Kate trofikoaren funtzionamendua eta kanpoko faktoreek oreka naturalean nola eragin dezaketen ulertzeko.
- Elikadura-kateko aldaketan kausak eta ondorioak aztertzea.
- Giza ekintzek ekosistemetan duten eraginari buruz hausnartzea.
- Ingurumena babesteko erantzukizuna eta konpromisoa sustatzea.
- Pentsamendu kritikoa garatzea, padurako kausak eta ondorioak aztertuz eta aztertuz.
- Ingurumena kontserbatzeko konpromisoak hartzea.

Curriculumaren zehaztapenak

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP.	DES.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD KPSII HK EK	1, 2, 3 1, 2 1, 2, 6 1, 2 4 4 1, 3	2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilita, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturalean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.	2.1. Azterketa egiten ikastea, modu gidatuan eta galderen bidez, ezagutzak modu kooperatiboan partekatuz eta pentsamenduak historian zehar izan duen bilakaera ulertuz, zientziak horretarako ematen dituen ebidentziak adibide gisa erabiliz 2.3. Natura-, gizarte- eta kultura inguruneari buruz egindako galderei erantzun posibleak proposatzea, informazioa eta lortutako emaitzak interpretatuz eta egindako iragarpenekin alderatuz.	A. Kultura zientifikoa 1. Iniciación a la actividad científica - 1.4. Ikerlanaren berezko estrategiak, jakin-minarekin, ekimenarekin, iraunkortasunarekin eta norberaren lanerako ahaleginarekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak, bai bakarka, bai taldean, genero-ikuspegia kontuan hartuta. 2. La vida en nuestro planeta - 2.1 Naturaren erresumak ikuspegi orokor eta integratu batetik, ekosistemen ezaugarrien azterketa eta analisisa oinarri hartuta. Elementuen eta baliabideen arteko oreka. Euskal Herriko ekosistemak. - 2.2. Gizakiak ekosistemekin duen harremana (hurbiltasunetik globaltasunera) gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera egokiak eta txarrak eta horien ondorioak. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. - 2.3. Animalien berezko ezaugarriak, ingurunera egokitzeko duten ahalmenarekin lotutako azpitaldeetan sailkatzeko eta bereizteko aukera ematen dutenak: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziearen betiketzea. - 2.5. Biodibertsitatea. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitatak suntsitzea, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideak gehiegi ustiatzea...).
HKK KE STEM KD EK KPSII HK KAKK	1, 2, 3 1, 2 1, 2, 3, 4, 6 1, 2, 3, 5 1, 2, 3 3, 4, 5 1, 4 4	3. Arazo-egoerak diziplinarteko proiektuen bidez ebaztea, diseinu-pentsamendua eta pentsamendu konputazionala erabiliz, premia zehatzei erantzungo dien produktu sortzaile eta berritzaile bat lankidetzan sortzeko.	3.3. Diseinu-problema bati soluzioa emango dion azken produktu erraz bat taldean eraikitzea, zenbait prototipo edo soluzio digital probatuz eta tresna, gailu, teknika eta material egokiak modu seguruan erabiliz. 3.4. Diseinu-proiektuen emaitza aurkeztea, emandako urratsak azalduz eta prototipo edo soluzio digital horrek proiektuaren eskakizunak zergatik betetzen dituen justifikatuz.	

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP.	DES.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD EK HK KPSII KAKK	1, 3 1, 2 1, 2, 4, 5, 6 1 1 1, 4 4 1, 2	5. Natura, gizarte eta kultura-ingurunekeko elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsua eta iraunkor baten bidez.	<p>5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeko elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea, ikerketa-metodologiaren bidez eta tresna eta prozesu egokiak erabiliz.</p> <p>5.2. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeko elementuen arteko konexio errazak identifikatzea, haien artean ezartzen diren harremanak ulertzen direla erakutsiz.</p> <p>5.4. Natura- eta kultura-ondarea baloratzea eta babestea, hura ondasun komun gisa onartuz, ondare horretaz gozatzeko errespetuzko jokabideak hartuz eta berori kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzak proposatuz.</p>	<p>C. Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>4. Kontzientzia ekosoziala</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.1. Krisi ekosozial globala. Giza ekintza: klima-aldaketaren kausa eta ondorioei eta horiek ingurunekeko paisaietan duten inpaktuari buruzko sarrera. Arintze-neurriak. Naturaren kontserbazioa eta babesa. - 4.2. Ekosistema naturalen eraldaketa eta degradazioa. - 4.3. Giza ekintzen ondoriozko erantzukizun ekosoziala. Erantzukizun indibidualak eta kolektiboak. Animaliekiko tratua txarra eta horren prebentzioa. - 4.4. Bizi-ohitura jasangarriak. Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, mugikortasun jasangarria eta hondakinen kudeaketa.
HKK KE STEM KD KPSII HK EK KAKK	1, 2, 3, 5 1, 2, 3 1, 2, 5, 6 2, 3, 5 4 1, 2, 3, 4 1, 2, 3 1	6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarriz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.	<p>6.1. Pertsonen bizitzaren eta ingurunekeko elementu eta baliabideen gaineko haien ekintzen arteko erlazioa kritikoki aztertzea, giza ekintzak ingurunean eragiten dituen aldaketa positiboez eta negatiboez jabetuz eta bizitza bere forma desberdinetan errespetatuz.</p> <p>6.2. Planeta, pertsonak eta ingurunea zaintzeko, babesteko eta errespetatzeko ohitura iraunkor egokiak praktikan jartzea.</p> <p>6.3. Ingurunekeko arazo ekosozialak antzematea, ondorio kaltegarrienak dituztenak saihesten lagun dezaketen ekintzak modu kooperatiboan proposatuz.</p>	

Ikuspegi ekosoziala

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

2. Biosfera gurtzea. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen dela dioen ideiarekin ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentrismoa ezentziaz igarotzea.

4. Lurreko biziaren funtzionamenduaren oinarriak ezagutzea: zikloak ixtea, eguzki-energia erabiltzea, aniztasuna areagotzea eta lankidetzaren maximoa.

6. Bizi dugun zibilizazio-krisiaren egoera onartzea.

EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

2.1. Beren ingurune naturalean bizi diren izaki bizidunen aniztasunaren edertasunari balioa ematea.

2.2. Biodibertsitatea babesteko ekintzak burutzea.

2.3. Gizakiak natura kontrolatu dezakeela edo kontrolatu behar duela dioen ideiarekin aurrean ikuspegi kritikoa adieraztea.

4.1. Ekosistema desberdinagoek kontrako egoerak jasateko gaitasun handiagoa dutela erakusten duten adibideak jartzea, hain desberdinak ez direnek baino.

4.2. Espezie jakin batzuen arteko lehiatik harago, bizitza osoa oso antolatua, koordinatua eta kooperatiboa dela erakustea.

6.1. Krisi ekologiko eta sozialerako irtenbideak abian jartzearen garrantzia adieraztea.

6.2. Klima-aldaketa, energia-krisia eta krisi materiala eta biodibertsitatearen galera gizarte-inpaktuak dituzten arazo gisa identifikatzea.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Edertasuna izaki bizidunen aniztasunean eta oreka ekosistemikoetan.

- * Lurreko biziari eusteko oinarriko funtzioak: fotosintesia eta materiaren zikloak ixtea, bakterioen, onddoen eta ornogabeen ekintzaren bidez.

- * Biodibertsitatea eta interkonexioak maximizatzea, bizitzaren segurtasunerako oinarriko mekanismo gisa.
- * Espezieen arteko lankidetzaren maximoa, Lurreko baliabide mugatuak ahalik eta gehien aprobetxatzeko eta bizitza osoa zabaltzeko.

- * Klima-aldaketa, energia-krisia eta krisi materiala, eta biodibertsitatearen galera gizarte-inpaktuak dituzten arazo gisa.

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

7. Klima-aldaketa zer den, horren arrazoiak, ondorioak eta konponbideak ezagutzea.

11. Arazoen oinarrian dauden krisi ekologiko eta sozialerako irtenbideak balioestea.

EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

7.1. Klima-aldaketa zertan datzan azaltzea.

7.2. Klima-aldaketaren ondorio batzuk zerrendatzea.

7.3. Irtenbide indibidualak, komunitarioak eta sozialak diseinatzea. Klima-aldaketarekin lotuta sortzen diren arazoaren aurrean.

11.1. Ingurune hurbilenean krisi ekologiko eta soziala konpontzen lagunduko duten ekintzak egitea.

11.2. Naturaren funtzionamenduan modu harmonikoan txertatzen diren bizimoduak hartzea eta erakustea.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

* Klima-aldaketaren ondorioak: muturreko fenomeno meteorologikoak (lehortek, uholdeak, bero-boladak, suteak etab.).

* Klima-aldaketaren aurkako neurriak maila indibidualean: motordun mugikortasuna murriztea, dieta begetarianoak eta gertukoak, kontsumoaren urritasuna, etab. Neurri eraginkorragoak eta irismenaren balorazioa.

* Identitatea eraikitzea, ez bakarrik gauza indibidual gisa, baita kolektibo gisa eta identitate ekozentriko gisa ere (ekosistema baten zati gisa).

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren konpetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikaskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentea da FUHEM.

Lehen Hezkuntza 2.zikloa

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea 4+1 / Ondoren 1

Metodologia

ESTRATEGIA

EREDU PEDAGÓGIKOA:

Arazoetan
oinarritutako
ikaskuntza

Ikaskuntza
kooperatiboa

Ikaskuntza
komunitatea

ESTRATEGIA EKOSIZIALAK

Ikuspegi
sozioafektiboa

Ekintzarako
ikaskuntza

Ezagutzaren
eraikuntza
kolektiboa

Ikaskuntza
aktiboa

Inklusioa

Ikuspegi holistiko
eta kritikoa

TEKNIKAK

OHIKOAK:

Digitalak

Solasaldia

Tailerrak

Entzute
kolektiboa

Txoko edo
inguruneak

Azalpenak talde
handietan

EZOHIKAK:

Museoa

Besteak

(Babestutako
eremuak)